

«Κυπριανού, Συμπόσιον»

Νεοελληνική μετάφραση

ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ν. ΚΟΛΛΙΑ*

Πρόλογος

Τό «Συμπόσιον τοῦ Κυπριανοῦ» εἶναι ἓνα λατινικὸ πεζογραφικὸ σατυρικὸ ἔργον. Τὸ κείμενον ἀφηγεῖται ἓνα φανταστικὸ γαμήλιον βασιλικὸ συμπόσιον, ποῦ λαμβάνει χώρα στὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ὁ βασιλιάς (ὁ Θεός) προσκαλεῖ γνωστὰ πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης νὰ παραστοῦν. Ἡ ἰδιαιτερότητα τοῦ ἔργου ἔγκειται στὸ γεγονός, ὅτι διακωμωδοῦνται χαρακτηριστικὰ γεγονότα τῆς ζωῆς ἱερῶν μορφῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Στὸ συγκεκριμένον κείμενον, δηλαδή, τὰ βιβλικὰ πρόσωπα καὶ ἡ δράση τους, ποῦ θεολογικὰ ἐνσωματώνονται στὸ σχέδιον τῆς Θείας Οἰκονομίας, χρησιμοποιοῦνται μὲ τρόπο κωμικὸ γιὰ εὐτελεῖς σκοπούς. Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ εἶναι ἡ δημιουργία ἐνὸς ἱλαροῦ κειμένου. Βέβαια, ἡ διακωμώδηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς προϋποθέτει βαθιὰ γνώση τῆς ἀπὸ τὸν συγγραφέα.

Ἡ πατρότητα τοῦ ἔργου ἀποδόθηκε ἀρχικὰ στὸν ἅγιον Κυπριανὸν Καρθαγένης (†258) ἀλλὰ λόγῳ τῶν γλωσσικῶν ἰδιωματισμῶν ἀπορρίφθηκε ἡ θεωρία ὅτι ὁ ἅγιος Κυπριανὸς εἶναι ὁ συγγραφέας του. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐρευνητὲς ποῦ μελέτησε προσεκτικὰ τὸ ἔργο ἦταν ὁ Adolf von Harnack, ὁ ὁποῖος ὑποστήριξε ὅτι πρέπει νὰ ἔχει γραφεῖ ἀπὸ τὸν ποιητὴ Κυπριανὸν τὸν Γαλάτη λόγῳ τῆς χρήσης τοῦ ψευδεπίγραφου ἔργου «Πράξεις τοῦ Παύλου καὶ Θεόκλης», στὰ τέλη τοῦ 4^{ου} μὲ ἀρχὲς τοῦ 5^{ου} αἰῶνα¹. Αὐτὴ ἡ ἄποψη ὑποστηρίχθηκε καὶ ἀπὸ τὸν H. Brewer². Σύμφωνα μὲ τὸν Arthur Lapôtre, τὸ «Συμπόσιον» γρά-

---

* Ὁ Σωτήριος Κόλλιας εἶναι Δρ Θεολογίας.

1. A. HARNACK, *Drei wenig beachtete cyprianische Schriften und die "Acta Pauli"*, Leipzig 1899.

2. H. BREWER, «Über den Heptateuchdichter Cyprian und die Caena Cypriani», *Zeitschrift für Katholische Theologie*, 28, (1904), 92-115.

φτηκε ἐπὶ αὐτοκρατορίας τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτη (361-363)³. Ἐνῶ ἡ Μ. Bayless χρονολογεῖ τὸ κείμενο ἀρκετὰ ἀργότερα τὸν 8^ο αἰώνα⁴.

Τὸ ἔργο ἦταν πολὺ δημοφιλὲς κατὰ τὸν Μεσαίωνα, σὲ σημεῖο πὺν διαβάστηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς στέψης τοῦ αὐτοκράτορα Καρόλου τοῦ Φαλακροῦ τὸ 875 ὑπὸ τὴ μορφὴ πεζογραφίας, πὺν τοῦ ἔδωσε ὁ Ραβανὸς Μαῦρος⁵. Τὸ 876 τὸ κείμενο διαμορφώθηκε ἀπὸ τὸν Ἰωάννη τὸν Διάκονο σὲ δεκαπεντασύλλαβο ποιητικὸ λόγο.

Τὸ ἔργο σώζεται σὲ πενήντα – τέσσερα χειρόγραφα, πὺν χρονολογοῦνται μεταξὺ 9^{ου} καὶ 15^{ου} αἰώνα⁶. Ἐκδόθηκε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ 1564, σὲ μία συλλογὴ ἀποδιδόμενη στὸν Κυπριανὸ Καρθαγένης, ἀπὸ τὸν Guilelmus Morelius⁷. Οἱ ἐπόμενες ἐκδόσεις πὺν ἀκολούθησαν καὶ βασίστηκαν στὴν ἔκδοση τοῦ Morelius ἦταν τοῦ Iacobus Pamelius τὸ 1568 στὴν Ἀμβέρσα, τοῦ Johannes Petrus Rigaltius τὸ 1648 στὸ Παρίσι καὶ τῶν Johannes Fellus καὶ Johannes Pearsonius τὸ 1682 στὴν Ὁξφόρδη⁸. Ὁ Prudentius Maranus καὶ ὁ Stephanus Baluzius πραγματοποίησαν νέα ἔκδοση τοῦ κειμένου τὸ 1718 στὸ Παρίσι⁹. Ἡ ἔκδοση αὐτὴ ὑπάρχει καὶ στὸν J. P. Migne¹⁰. Τὸ 1896 ὁ Strecker ἐκπύνησε νέα ἔκδοση τοῦ κειμένου¹¹, ἡ ὁποία βασίζεται σὲ περὶπου σαράντα χειρόγραφα. Τὸ ἔργο ἐπανῆλθε τὰ τελευταῖα χρόνια στὸ προσκήνιο λόγω τῆς κεντρικῆς θέσης του στὸ μυθιστόρημα *Τὸ Ὄνομα τοῦ Ρόδου* (1980) τοῦ Umberto Eco.

Στὸ μικρὸ αὐτὸ πόνημα παρουσιάζεται γιὰ πρώτη φορὰ ἡ νεοελληνικὴ μετάφραση τοῦ κειμένου, ἡ ὁποία ἔγινε ἀπὸ τὰ λατινικά, βάσει τῆς πιὸ πρόσφα-

3. A. LAPÔTRE, *La cena Cypriani et ses énigmes*, Bureaux des R. de S, Belg, 1912, σ. 502.

4. M. BAYLESS, *Parody in the Middle Ages: the Latin tradition*, University of Michigan Press, 1997, σ. 215.

5. F. MOSETTI CASARETTO, *Rabano Mauro – Giovanni Immonide, La cena di Cipriano*, Alessandria 2004. H. HAGEN, «Eine Nachahmung von Cyprian's Gastmahl durch Hrabanus Maurus», *Zeitschrift für Wissenschaftliche Theologie*, 27, (1883), 164-187.

6. K. STRECKER, *Poetae Latini*, IV, 2, Monumenta Germaniae Historica, Berlin 1896/1964, σσ. 854-900.

7. H. BREWER, «Über den Heptateuchdichter Cyprian und die Caena Cypriani», *Zeitschrift für Katholische Theologie*, 28, (1904), 92-115. A. HARNACK, *Drei wenig beachtete cyprianische Schriften und die "Acta Pauli"*, Leipzig 1899, σ. 5. STRECKER K., «Die Cena Cypriani und ihr Bibeltext», *Zeitschrift für Wissenschaftliche Theologie*, 54, (1912), 63.

8. Βλ. K. STRECKER, *Poetae Latini*, IV, 2, Monumenta Germaniae Historica, Berlin 1896/1964, σ. 861.

9. R. METZ, «Baluze», *Lexicon für Theologie und Kirche* 1, Freiburg 1986, 1214.

10. J. P. MIGNE, *Patrologia Latina* 4, 1007-1114.

της κριτικής έκδοσης που πραγματοποίησε η Christine Modesto, με τίτλο: *Studien zur Cena Cypriani und zu deren Rezeption*, Gunter Narr Verlag, Tübingen 1992.

Στις υποσημειώσεις μας παραπέμπουμε στο περιστατικό που αναφέρεται το αντίστοιχο άγιογραφικό κείμενο.

Το κείμενο σε νεοελληνική μετάφραση

Κάποιος βασιλιάς ονόματι Ίωήλ¹² πραγματοποίησε έναν γάμο σε ένα μέρος στην Ανατολή, στην Κανὰ της Γαλιλαίας¹³. Σε αυτόν το γάμο προσκλήθηκαν πολλά πρόσωπα. Παρόντες ήσαν όλοι όσοι είχαν κολυμπήσει στον ποταμό Ίορδάνη. Εκεί καθάριζε ο Νεεμάν¹⁴, ο Άμω̄ς ἔριχνε νερό¹⁵, ο Ίάκωβος¹⁶ και ο Άνδρέας¹⁷ ἔφερναν τὸ σανό, ο Ματθαῖος¹⁸ και ο Πέτρος¹⁹ τὸ σκόρπιζαν στή γῆ, ο Σολομών²⁰ τοποθετοῦσε τὸ τραπέζι, και ὅλοι ὅσοι εἶχαν μαζευτεῖ κάθισαν στο τραπέζι. Καὶ παρ' ὅλο πού ὅλοι οἱ κοντινοὶ φίλοι εἶχαν γεμίσει τὸ τραπέζι ὅποι-οσδήποτε ἐρχόταν ἀκόμα ἔβρισκε θέση νὰ καθίσει. Καὶ ἔτσι κάθισε πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Ἄδὰμ στή μέση²¹, ἡ Εὐὰ ἐπάνω σε φύλλα συκιᾶς²², ὁ Κáιν σε ἕνα ἄροτρο²³, ὁ Ἄβελ σε ἕναν κουβὰ ἀρμεγματος²⁴, ὁ Νῶε στήν κιβωτό²⁵, ὁ Ἰάφεθ σε τοῦβλα²⁶, ὁ Ἄβραάμ κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο²⁷, ὁ Ἰσαὰκ στοὺς θυσιαστήριο²⁸, ὁ Ἰακώβ πάνω σε ἕνα λιθάρι²⁹, ὁ Λῶτ δίπλα στήν πόρτα³⁰, ὁ Μωυσεῖς πάνω σε πέ-τρα³¹, ὁ Ἡλίας ἐπάνω σε προβιά³², ὁ Δανιὴλ στή δικαστικὴ καρέκλα³³, ὁ Τωβίας

11. K. STRECKER, *Poetae Latini*, IV, 2, Monumenta Germaniae Historica, Berlin 1896/1964, σσ. 854-900.

12. Τὸ ὄνομα Ἰωήλ παραπέμπει στὸν ὁμώνυμο προφήτη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλὰ τὸ βιβλίο τοῦ προφήτη ἔρχεται σε ἕκ διαμέτρου ἀντίθετη θέση με τὸ κείμενο τοῦ «Συμποσίου», καθὼς στὸν προφήτη Ἰωήλ διαβάζουμε γιὰ καταστροφή τῶν σοδειῶν και γιὰ πείνα τοῦ λαοῦ, ἐνὼ στοὺς «Συμποσίου» παρέχεται ἀφθονία τροφῶν και ἀπολαύσεων.

13. Ἰω. 2, 1.

14. Β' Βάσ. 5, 14.

15. Ἄμ. 7, 4.

16. Λουκ. 5, 10.

17. Ἰω. 1, 41.

18. Μάρκ. 2, 14.

19. Ματθ. 8, 14.

20. Α' Βασ. 5, 2.

21. Γέν. 2, 7.

22. Γέν. 3, 7.

23. Γέν. 4, 2.

24. Γέν. 4, 2.

25. Γέν. 6, 14.

26. Γέν. 9, 27.

27. Γέν. 18, 1.

28. Γέν. 22, 9.

29. Γέν. 28, 11.

30. Γέν. 19, 9.

31. Ἔξ. 17, 12.

32. Β' Βασ. 1, 8.

33. Δαν. Α', 50.

ἐπάνω σὲ ἓνα κρεβάτι³⁴, ὁ Ἰωσήφ ἐπάνω σὲ μῶδι³⁵, ὁ Βενιαμὴν ἐπάνω σὲ ἓνα σακκί³⁶, ὁ Δαβὶδ σὲ ἓνα βουνό³⁷, ὁ Ἰωάννης στὸ ἔδαφος³⁸, ὁ Φαραὼ στὴν ἀκρογιαλιά³⁹, ὁ Αἰζαρος σὲ ἓνα τραπέζι⁴⁰, ὁ Ἰησοῦς σὲ ἓνα πηγίδι⁴¹, ὁ Ζακχαῖος ἐπάνω σὲ ἓνα δέντρο⁴², ὁ Ματθαῖος σὲ ἓναν πάγκο⁴³, ἡ Ρεβέκκα σὲ μία στάμνα⁴⁴, ἡ Ραὰβ σὲ ξεφτίδια⁴⁵, ἡ Ροὺθ σὲ στάχνα⁴⁶, ἡ Θέκλα στὸ περβάζι τοῦ παραθύρου⁴⁷, ἡ Σουσάννα στὸν κήπο⁴⁸, ὁ Ἀβεσσαλώμ σὲ μία φυλλοβόλο κόμη⁴⁹, ὁ Ἰούδας στὸ κυτίο μὲ τὰ χρήματα⁵⁰, ὁ Πέτρος σὲ μία καρέκλα⁵¹, ὁ Ἰάκωβος σὲ ἓνα δίχτυ⁵², ὁ Σαμὼν στοὺς κίονες⁵³, ὁ Ἡλὶ στὸ σκαμνί⁵⁴, ἡ Ραχήλ σὲ ἓνα σαμάρι⁵⁵, ὁ Παῦλος στεκόταν ἀσθενικά⁵⁶, ὁ Ἡσαΐ γκρίνιαζε⁵⁷, ὁ Ἰὼβ πονοῦσε πὺν βρισκόταν μόνος του στὴν κοπριά⁵⁸, ἡ Ρεβέκκα τοῦ ἔδωσε ἓνα πέπλο⁵⁹, ἡ Ἰουδιθ ἓνα σκέπασμα⁶⁰, ὁ Ἀχάν μία κουβέρετα⁶¹, ὁ Σὴμ καὶ ὁ Ἰάφεθ σκέπασαν μὲ αὐτὴν ὅσους βρισκόνταν στὸ τραπέζι⁶².

Τὸ πρῶτο πιάτο τοῦ γεύματος σερβιρίστηκε καὶ ὁ Ἰωνᾶς πῆρε μία κολοκύθα⁶³, ὁ Ἡσαΐας πῆρε λαχανικά⁶⁴, ὁ Ἰσραὴλ πῆρε τεῦτλο, ὁ Ἰεζεκιὴλ βατόμουρα⁶⁵, ὁ Ζακχαῖος ἄνθη συκομουριάς⁶⁶, ὁ Ἀδὰμ ἐσπεριδοειδή⁶⁷, ὁ Δανιὴλ λούπινα⁶⁸, ὁ Φαραὼ ἓνα πεπόνι⁶⁹, ὁ Κάιν ἀγκινάρες⁷⁰, ἡ Εὐὰ σύκα⁷¹, ἡ Ραχήλ ἓνα μῆλο⁷², ὁ Ἀνανίας ἓνα δαμάσκηνο⁷³, ἡ Λεῖα βολβούς⁷⁴, ὁ Νῶε ἐλιές⁷⁵, ὁ Ἰωσήφ ἓνα ἀβγό, ὁ Ἀαρὼν σταφύλια⁷⁶, ὁ Συμεὼν ψίχα καρυδιού⁷⁷, ὁ Ἰωνᾶς ξύδι, ὁ Ἰησοῦς ἔλαβε ὄξινο ζωμὸ ψαριού⁷⁸.

34. Τωβ. 8, 4.

35. Γέν. 41, 56.

36. Γέν. 44, 12.

37. Α΄ Βασ. 26, 13.

38. Ματθ. 3, 1.

39. Ἔξ. 14, 30.

40. Λουκ. 16, 21.

41. Ἰω. 4, 6.

42. Λουκ. 19, 4.

43. Ματθ. 9, 9.

44. Γέν. 24, 18.

45. Ἰησ. 2, 6.

46. Ροὺθ 2, 2.

47. Πράξεις Παύλου καὶ Θε-
κλῆς 7, 3.

48. Δαν. Α΄, 15.

49. Β΄ Βασ. 18, 9.

50. Ἰω. 13, 29.

51. Ἰω. 13, 6.

52. Ματθ. 4, 21.

53. Κριτ. 16, 29.

54. Α΄ Βασ. 4, 18.

55. Γέν. 31, 34.

56. Πράξ. 9, 17-18.

57. Γέν. 27, 34.

58. Ἰὼβ 2, 8.

59. Γέν. 24, 65.

60. Ἰουδιθ 10, 3.

61. Ἰησ. 7, 20-21.

62. Γέν. 9, 23.

63. Ἰων. 4, 6.

64. Ἡσ. 28, 25.

65. Ἰεζ. 27, 17.

66. Λουκ. 19, 4.

67. Γέν. 2, 9.

68. Δαν. 1, 12. Εἶναι μονοετῆς
πόα πού ἀποτελεῖ εἶδος
ὄσπριου καὶ ὁ καρπὸς της
χρησιμεύει ὡς τροφή κυ-
ρίως χοίρων.

69. Ἀριθμ. 11, 5.

70. Γέν. 4, 2.

71. Γέν. 3, 7.

72. Γέν. 30, 14.

73. Πράξ. 9, 10.

74. Γέν. 29, 16.

75. Γέν. 8, 9.

76. Λευιτ. 10, 9.

77. Γέν. 43, 11.

78. Ἰω. 19, 29.

Τότε ἦρθε ὁ Ἰακώβ με τούς υἱούς του⁷⁹ καὶ ὁ Λάβαν με τὶς κόρες του καὶ κάθισαν ἐπάνω σὲ πέτρες⁸⁰. Ἦρθε καὶ ὁ Ἀβραὰμ με τὴν οἰκογένεια καὶ τοὺς ὑπηρέτες του⁸¹ καὶ ὁ Μωυσῆς με τὸν ὑπόλοιπο λαὸ καὶ κάθισαν ἔξω⁸².

Τότε ὁ βασιλιάς ἀπευθύνθηκε στοὺς καλεσμένους του καὶ τοὺς εἶπε: «Ὅσοι ἀπὸ ἐσῶς τὸ ἐπιθυμεῖτε ἄς ἔλθετε στὸ βεστιάριό μου καὶ θὰ δώσω στὸν καθένα σας ἀπὸ ἓνα ἔνδυμα δειπνου». Καὶ πῆγαν μερικοὶ καὶ ἔλαβαν ἓνα ἔνδυμα. Καὶ ἔτσι ἔλαβε πρῶτος ὁ Ζαχαρίας ἓνα λευκὸ ἔνδυμα⁸³, ὁ Ἀβραὰμ σταχτιά φορεσιὰ σὰν τὸ σπουργίτι, ὁ Λὼτ ἓνα ἔνδυμα στὸ χρώμα τοῦ θειαφιοῦ, ὁ Λάζαρος ἓναν λινὸ χιτῶνα⁸⁶, ὁ Ἰωνᾶς ἓναν ὑπογάλανο⁸⁷, ἡ Θέκλα ἓναν φλογερὸ κόκκινο⁸⁸, ὁ Δανιὴλ ἓναν στὸ χρώμα λιονταριοῦ⁸⁹, ὁ Ἰωάννης ροῦχο ἀπὸ τρίχες καμήλας⁹⁰, ὁ Ἀδὰμ ἓναν δερμάτινο χιτῶνα⁹¹, ὁ Ἰούδας ἓνα ἀργυρὸ ἔνδυμα⁹², ἡ Ραὰβ ἓνα ἄλικο⁹³, ὁ Ἡρώδης ἓνα κόκκινο⁹⁴, ὁ Φαραὼ ἓνα θαλασσί⁹⁵, ὁ Ἐνώχ ἓνα γαλανό⁹⁶, ὁ Ἀχάν ἓνα πολὺχρωμο⁹⁷, ὁ Δαβὶδ ἓνα ἔνδυμα ἀπὸ χορδὲς ὀργάνου⁹⁸, ὁ Ἡλίας ἓνα ἀέρινο⁹⁹, ἡ Εὐᾶ ἓνα ἔνδυμα στὸ χρώμα τοῦ δέντρου¹⁰⁰, ὁ Ἰὼβ ἓνα διπλοσακισμένο¹⁰¹, ὁ Ἡσαΐας ἓνα κομμένο στὴ μέση¹⁰², ἡ Μαρία ἓναν μακρὸ χιτῶνα, ἡ Σουσάννα ἓνα φόρεμα ἀγνότητος¹⁰³, ὁ Μωυσῆς ἓναν πορφυρὸ χιτῶνα¹⁰⁴, ὁ Ἀβελ ἓναν βαθυκόκκινο¹⁰⁵, ὁ Λεὺι ἓναν ἐρυθρό¹⁰⁶, ἡ Θάμαρ ἓνα ἐγγρωμο φόρεμα¹⁰⁷, ὁ Ἀζαρίας ἓναν λινὸ χιτῶνα¹⁰⁸, ὁ Ἀαρὼν ἓναν χιτῶνα ἀπὸ μῦρο¹⁰⁹, ἡ Ἰουδιθ ἓνα βιολετὶ ἔνδυμα¹¹⁰, ὁ Κάιν ἓναν χιτῶνα στὸ χρώμα τῆς σκουριᾶς¹¹¹, ὁ Ἀβιρώμ ἓναν μαῦρο χιτῶνα¹¹², ἡ Ἄννα ἓναν σκουῖρο μπλε¹¹³, ὁ

79. Γέν. 29-30.

80. Γέν. 29, 16.

81. Γέν. 17, 23.

82. Ἔξ. 3, 10.

71. Γέν. 3, 7.

72. Γέν. 30, 14.

73. Πράξ. 9, 10.

74. Γέν. 29, 16.

75. Γέν. 8, 9.

76. Λευιτ. 10, 9.

77. Γέν. 43, 11.

78. Ἰω. 19, 29.

79. Γέν. 29-30.

80. Γέν. 29, 16.

81. Γέν. 17, 23.

82. Ἔξ. 3, 10.

83. Λουκ. 1, 5.

84. Γέν. 15, 10.

85. Γέν. 19, 24.

86. Ἰω. 11, 44.

87. Ἰων. 1, 15.

88. Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης 21-22.

89. Δαν. 6, 17.

90. Ματθ. 3, 4.

91. Γέν. 3, 21.

92. Ματθ. 26, 15.

93. Ἰησ. 2, 21.

94. Ματθ. 14, 10.

95. Ἔξ. 14, 28.

96. Γέν. 5, 24.

97. Ἰησ. 7, 21.

98. Α΄ Βασ. 16, 23.

99. Β΄ Βασ. 2, 11.

100. Γέν. 3, 6.

101. Ἰὼβ 1, 12 καὶ 2, 6.

102. Ἐβρ. 11, 37.

103. Δαν. Α΄, 23.

104. Ἔξ. 14, 21.

105. Γέν. 4, 8.

106. Γέν. 34, 25.

107. Γέν. 38, 14.

108. Δαν. 3, 21.

109. Λευιτ. 8, 12.

110. Ἰουδιθ 10, 3.

111. Γέν. 4, 10-11.

112. Γέν. 16, 12.

113. Λουκ. 2, 36.

Ἰσαὰκ ἕναν ἄχρωμο¹¹⁴, ὁ Παῦλος ἕναν κατάλευκο¹¹⁵, ὁ Πέτρος ἕνα χιτώνιο ἐργασίας¹¹⁶, ὁ Ἰακώβ ἕναν ἀμυδρὰ κόκκινο χιτώνα¹¹⁷, ὁ Ἰησοῦς ἕναν γκρι στό χρώμα τοῦ περιστεριοῦ¹¹⁸.

Καὶ μόλις ὁ βασιλιάς μοίρασε τὰ ἐνδύματα κοίταξε τοὺς προσκεκλημένους καὶ τοὺς εἶπε: «Θὰ δειπνήσετε μόνο ὅταν ὁ καθένας ἀπὸ ἐσᾶς ἐπιτελέσει καὶ ἀπὸ μία ὑπηρεσία». Καὶ ἔτσι ἐκτελοῦσαν τὶς ὑπηρεσίες τους. Πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Ἥλιος ἐπιμελήθηκε τὴ φωτιά¹¹⁹, ὁ Ἀζαρίας τὴν ἄναψε¹²⁰, ὁ Ἰεφθάε μάζεψε ξύλα¹²¹, ὁ Ἰσαὰκ τὰ κουβάλησε¹²², ὁ Ἰωσήφ τὰ ἔκοψε¹²³, ὁ Ἰακώβ ἄνοιξε τὸ φρέαρ¹²⁴, ἡ Σεπφώρα μοίραζε ὕσσωπο¹²⁵, ὁ Δανιὴλ στεκόταν δίπλα στὴ λίμνη¹²⁶, οἱ ὑπηρετές κουβαλοῦσαν νερό¹²⁷, ἡ Ρεβέκκα ἔφερε μία ὕδρεια¹²⁸, ὁ Νῶε ἔφερε οἶνο¹²⁹, ἡ Ἄγαρ ἕνα ἀσκή¹³⁰, ὁ Ἰούδας ἔφερε ἀργύρια¹³¹, ὁ Ἀβραάμ ἕνα μοσχάρι¹³², ἡ Ραὰβ τὸ ἔδεσε¹³³, ὁ Ἰησοῦς προσέφερε ἕνα σχοινί¹³⁴, ὁ Ἥλιος ἔδεσε τὰ πόδια τοῦ μοσχαριοῦ¹³⁵, ὁ Πέτρος ἔδωσε τὸ μαχαίρι¹³⁶, ὁ Δανιὴλ τοῦ ἔσπασε τὰ σκέλια¹³⁷, ὁ Κάιν τὸ ἔσφαξε¹³⁸, ὁ Ἀββακούμ τὸ κουβάλησε¹³⁹, ὁ Ἀβεσσαλὼμ τὸ κρέμασε¹⁴⁰, ὁ Ἥλιος τοῦ ἔβγαλε τὸ δέρμα¹⁴¹, ὁ Ἐρμοκράτης τοῦ ἄνοιξε τὴν κοιλιά, ὁ Τωβίας κρέμασε τὰ ἐντόσθια¹⁴², ὁ Ἡρώδης τοῦ ἔχυσε τὸ αἷμα¹⁴³, ὁ Σὴμ πέταξε τὰ κόπρανα, ὁ Ἰάφεθ προσέθεσε νερό¹⁴⁴, ὁ Ἐλισαῖος τὸ ἔπλυνε¹⁴⁵, ὁ Πελεῖγ τὸ ἔκοψε σὲ κομμάτια¹⁴⁶, ὁ Ὠσηὲ τὰ μέτρησε¹⁴⁷, ὁ Μολεσσαδὼν ἔριξε ἀλάτι, ὁ Ἰακώβ ἔχυσε ἀπὸ ἐπάνω τὸ λάδι¹⁴⁸, ὁ Ἀριὼχ τὸ ἔβαλε στὴ φωτιά¹⁴⁹, ἡ Ρεβέκκα μαγεύειρε¹⁵⁰, ἡ Εὐὰ τὸ δοκίμασε πρώτη¹⁵¹.

Καὶ ὅταν ὅλα αὐτὰ πραγματοποιήθηκαν κάθισαν πάλι ὅλοι στὶς θέσεις τους. Τότε ὁ Σαοὺλ ἔφερε τοὺς ἄρτους¹⁵², ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἔκοψε σὲ κομμάτια¹⁵³, ὁ Πέτρος τοὺς παρέδωσε στοὺς καλεσμένους, ὁ Ἰακώβ ἔφερε τὶς φακές¹⁵⁴, μόνο ὁ

114. Γέν. 21, 3.

115. Πράξ. 9, 3.

116. Ματθ. 4, 18.

117. Γέν. 25, 25-26 καὶ 27, 36.

118. Ἰω. 1, 31-33.

119. Α' Βασ. 18, 38.

120. Δαν. 3, 21.

121. Κριτ. 11, 32.

122. Γέν. 22, 6.

123. Ματθ. 13, 55.

124. Γέν. 29, 10.

125. Ἐξ. 1, 15.

126. Δαν. 12, 5.

127. Ἰω. 2, 7.

128. Γέν. 24, 15.

129. Γέν. 9, 20.

130. Γέν. 21, 14.

131. Ματθ. 26, 15.

132. Γέν. 18, 7.

133. Ἰησ. 2, 15.

134. Μάρκ. 15, 1.

135. Α' Βασ. 18, 40.

136. Ἰω. 18, 10.

137. Δαν. 9, 26.

138. Γέν. 4, 8.

139. Δαν. Δ', 34.

140. Β' Σάμ. 18, 9.

141. Β' Βάσ. 1, 8.

142. Τόβ. 6, 4.

143. Ματθ. 2, 16.

144. Γέν. 7, 13.

145. Β' Βάσ. 5, 10.

146. Γέν. 10, 25.

147. Ὠσηὲ 2, 1

148. Γέν. 28, 18.

149. Δαν. 2, 24.

150. Γέν. 27, 14.

151. Γέν. 3, 6.

152. Α' Σαμ. 16, 20.

153. Ματθ. 26, 26.

154. Γέν. 25, 34.

Ἡσαῦ τις ἔφαγε¹⁵⁵, ὁ Ἀβρακὸν ἔφερε τὸ φύραμα¹⁵⁶, ὁ Δανιὴλ τὸ ἔφαγε ὄλο¹⁵⁷, ὁ ἐπόπτης τοῦ δείπνου (Ἀμελσάδ) ἔφερε τὰ ὄσπρια¹⁵⁸, ὁ Μισαὴλ δοκίμασε πρῶτος¹⁵⁹. Τότε, ὅταν ὁ Ἰσαὰκ ἔτρωγε ἕνα μαγειρευτὸ κατσικάκι¹⁶⁰ καὶ ὁ Τωβίας ἕνα ψητὸ ψάρι¹⁶¹, ὁ Ἐγλὼν ἄρχισε νὰ φωνάζει¹⁶², ὁ Δανιὴλ πεινοῦσε πάρα πολὺ¹⁶³, ὁ Ἐρμοκράτης παρακαλοῦσε γιὰ ἕναν ἄρτο, ὁ Ἰωάννης δὲν ἔτρωγε τίποτα¹⁶⁴, ὁ Μωυσῆς δὲν δοκίμασε τίποτα¹⁶⁵, ὁ Ἰησοῦς νήστευε¹⁶⁶, ὁ Λάζαρος μάζευε τὰ ψίχουλα¹⁶⁷. Οἱ ὑπόλοιποι ἔλαβαν τὶς μερίδες τους ἀπὸ τὸ κυνήγι: Ὁ Ἀβραὰμ πῆρε ἕνα κομμάτι μοσχάρι¹⁶⁸, ὁ Ἡσαῦ ἕνα κομμάτι ἀπὸ ἐλάφι, ὁ Ἀβελ μία μερίδα ἄρνι, ὁ Νῶε ἕνα κομμάτι κριάρι¹⁷¹, ὁ Σαμσὼν μία μερίδα ἀπὸ λιοντάρη¹⁷², ὁ Ἐλισαῖος ἀπὸ ἀρκούδα¹⁷³, τὸ μεγαλύτερο κομμάτι ὅμως τὸ πῆρε ὁ Βενιαμίν¹⁷⁴.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Φαραὼ ἔφερε τὰ ψωμιά¹⁷⁵, ὁ Ἰωσήφ τὰ μοίρασε σὲ ὄλους¹⁷⁶, ὁ Ἡρώδης ἔφερε ἕνα πιάτο¹⁷⁷, ἡ Ρεβέκκα τακτοποιοῦσε τὰ κομμάτια¹⁷⁸, ὁ Ἰακώβ τὰ ἔφερε μέσα¹⁷⁹, ὁ Νῶε τὰ μοίρασε σὲ ὄλους¹⁸⁰. Καὶ ἔτσι πρῶτος ὁ Ἰωάννης πῆρε τὸ κεφάλι¹⁸¹, μετὰ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἕνα μικρὸ μυαλό¹⁸², ὁ Ἀαρὼν τὴ γλώσσα¹⁸³, ὁ Σαμσὼν τὸ σαγόνι¹⁸⁴, ὁ Πέτρος ἕνα ἀφτί¹⁸⁵, ἡ Λεῖα τὰ μάτια¹⁸⁶, ὁ Ὀλοφέρνης τὸν αὐχένα¹⁸⁷, ὁ Ζαχαρίας τὶς ἀρτηρίες¹⁸⁸, ὁ Σαοὺλ τὸν λαίμω¹⁸⁹, ἡ Ἄγαρ τὴν ὠμοπλάτη¹⁹⁰, ὁ Ἰωνᾶς τὰ ἔντερα¹⁹¹, ὁ Τωβίας τὸ συκώτι¹⁹², ὁ Φαραὼ τὴν καρδιά¹⁹³, ὁ Ἡσαΐας τὰ νεφρά¹⁹⁴, ὁ Ἀδὰμ τὰ πλευρά¹⁹⁵, ἡ Εὐὰ τὰ παῖδια¹⁹⁶, ἡ Μαρία τὰ σπλάγχνα¹⁹⁷, ἡ Σάρα τὴν κοιλιά¹⁹⁸, ἡ Ἐλισάβητ τὴν μήτρα¹⁹⁹, ὁ Ἀβελ τὸ λίπος²⁰⁰, ὁ Ἀβραὰμ τὸν μηρὸ²⁰¹, ὁ Μωυσῆς τὴν οὐρά²⁰², ὁ Λῶτ τὰ ὀπί-

155. Γέν. 25, 34.
156. Δαν. Δ', 33.
157. Δαν. Δ', 39.
158. Δαν. 1, 16.
159. Δαν. 1, 11-12.
160. Γέν. 27, 16.
161. Τωβ. 6, 5.
162. Κριτ. 3, 20-22.
163. Δαν. Δ', 34-39.
164. Μαθ. 3, 4.
165. Ἔξ. 16, 3.
166. Μαθ. 4, 2.
167. Λουκ. 16, 21.
168. Γέν. 18, 7.
169. Γέν. 27, 16.
170. Γέν. 4, 4.

171. Γέν. 8, 20.
172. Κριτ. 14, 5.
173. Β' Βασ. 2, 24.
174. Γέν. 43, 34.
175. Γέν. 41, 55.
176. Γέν. 47, 15-17.
177. Μαθ. 14, 8.
178. Γέν. 27, 14.
179. Γέν. 27, 18.
180. Γέν. 6, 21.
181. Μαθ. 14, 10.
182. Β' Σαμ. 18, 9.
183. Ἔξ. 4, 14.
184. Κριτ. 15, 15-17.
185. Ἰω. 18, 10.
186. Γέν. 29, 17.

187. Ἰουδιθ 13, 8.
188. Λουκ. 11, 51.
189. Α' Σαμ. 31, 9.
190. Γέν. 21, 14.
191. Ἰων. 2, 1.
192. Τωβ. 6, 4.
193. Ἔξ. 4, 21.
194. Ἡσ. 11, 5.
195. Γέν. 2, 21.
196. Γέν. 2, 22.
197. Λουκ. 1, 31.
198. Γέν. 18, 12.
199. Λουκ. 1, 24.
200. Γέν. 4, 4.
201. Γέν. 24, 2.
202. Ἔξ. 4, 4.

σθια²⁰³, ὁ Ἰακώβ τὰ πόδια²⁰⁴, ὁ Ἰεζεκιήλ μάζευε τὰ κόκαλα²⁰⁵. Ὁ Ἰάκωβος²⁰⁶ καὶ ὁ Ἄνδρέας²⁰⁷ ἔφεραν μέσα τὰ ψάρια. Ἔτσι ἔλαβε ὁ Ἰησοῦς ἕναν ὄνισκο²⁰⁸, ὁ Μωυσῆς ἕνα χειλόψαρο²⁰⁹, ὁ Βενιαμὴν ἕνα λαβράκι²¹⁰, ὁ Ἄβελ ἕναν κέφαλο, ἡ Εὐὰ μία μύραινα, ὁ Ἀδὰμ ἕναν τόνο, ὁ Ἰωάννης στοματόποδα²¹¹, ὁ Κάιν ἕναν ξιφία, ὁ Ἀβεσσαλώμ ἕναν κυπρίνο, ὁ Φαραὼ ἕνα ὀχταπόδι²¹², ἡ Λεῖα ἕνα ἡλεκτρόψαρο, ἡ Θάμαρ ἕνα χρυσόψαρο²¹³, ὁ Ἀχάν ἕνα παπαγαλόψαρο, ὁ Δαβὶδ κανθαριδες, ὁ Ἰωσήφ μία ρέγγα, ὁ Ἱερεμίας ἕναν μπακαλιάρο²¹⁴, ὁ Λάζαρος μία πέστροφα, ἡ Ἰουδίθ μία γλῶσσα, ὁ Τωβίας ἕνα χελιδονόψαρο²¹⁵, ὁ Ἰούδας ἕνα ἀσημόψαρο²¹⁶, ὁ Ἡρώδης ἕνα καλαμάρι, ὁ Ἡσαΰ ἕνα κερatóψαρο, ὁ Ἰωνᾶς ἕνα γαλαξοπράσινο ψάρι²¹⁷, ὁ Ἰακώβ ἕνα ἀλεπόσκυλο²¹⁸, ὁ Μολεσσαδὼν ἕναν μπακαλιάρο, ὁ Ἡσαΐας ἕναν χορτοκυπρίνο, ἡ Θέκλα ἕνα ἀραχνόψαρο, ὁ Νῶε ἕναν σικυό²¹⁹, ἡ Ρεβέκκα ἕναν κοκκινωπὸ κέφαλο, ὁ Γολιάθ μία λακέρδα, ἡ Μαρία ἕναν γαῦρο, ὁ Σαμσὼν ἕνα ἡλιόψαρο. Ὁ Ἰωνᾶς τοποθέτησε τὸ ξύδι, ὁ Μολεσσαδὼν ἔφερε τὸ ἀλάτι, ὁ Κάιν ὄρμησε πρῶτος μέσα²²⁰.

Καὶ ὅταν ἔγιναν ὅλα αὐτὰ ὁ Ἄβελ ἔφερε τὸ λίπος²²¹, ὁ Ἰωάννης τὸ μέλι²²², ὁ Ἄβραὰμ τὸ γάλα²²³, ἡ Σάρα τὰ πασπάλισε ὅλα²²⁴, ὁ Ἰησοῦς ἔφτιαξε ἕνα γλυκό²²⁵, ὁ Παῦλος τὰ μοίρασε ὅλα. Καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχαν διαφορῶν εἰδῶν κρασιά, ὁ Ἰησοῦς ἔπινε ἕνα κρασί στὸ χρῶμα τοῦ πάθους²²⁶, ὁ Ἰωνᾶς κρασί τῆς Μαρσικιῆς²²⁷, ὁ Φαραὼ κρασί τοῦ Σορέντο, ὁ Ἀδὰμ κρασί σὲ ἀσκή²²⁸, ὁ Μωυσῆς κρασί ἀπὸ τὴ Λατετανία, ὁ Ἰσαὰκ κρασί ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὁ Ἀαρὼν κρασί ἀπὸ τὴν Ἀδριατική, ὁ Ζακχαῖος ἀναδενδρίτη²²⁹, ἡ Θέκλα ἕνα ξηρὸ κρασί, ὁ Ἰωάννης κρασί ἀπὸ τὴν Ἄλμπα, ὁ Ἄβελ κρασί ἀπὸ τὴν Καμπανία, ἡ Μαρία ἀπὸ ἄνθη, ἡ Ραχήλ κρασί τῆς Φλωρεντίας.

Μετὰ τὸν κορεσμὸ πού ἐπέφερε ἡ οἰνοποσία ἀκολούθησε ὁ ὕπνος, ὁ Ἀδὰμ ἀποκοιμήθηκε ἡρεμῶς²³⁰, μεθυσμένος ἀποκοιμήθηκε καὶ ὁ Νῶε²³¹, ὁ Λὼτ ἦταν μεθυσμένος ἀρκετὰ²³², ὁ Ὀλοφέρνης ροχάλιζε²³³, ὁ Ἰωνᾶς κοιμόταν βαθιά²³⁴, ὁ

203. Γέν. 19, 5.

204. Γέν. 25, 26.

205. Ἰεζ. 37, 1.

206. Λουκ. 5, 10.

207. Ματθ. 4, 18.

208. Ματθ. 21, 7.

209. Ἐξ. 4, 10.

210. Γέν. 49, 20.

211. Ματθ. 3, 4.

212. Ἐξ. 14, 23.

213. Γέν. 38, 14.

214. Ἱερ. 37, 16.

215. Τωβ. 6, 2.

216. Ματθ. 26, 15.

217. Ἰων. 2, 1.

218. Γέν. 27, 19.

219. Γέν. 8, 7.

220. Γέν. 4, 8.

221. Γέν. 4, 4.

222. Ματθ. 3, 4.

223. Γέν. 18, 8.

224. Γέν. 18, 6.

225. Ἡσ. 7, 14-15.

226. Ματθ. 27, 28-31.

227. Ἰων. 1, 15.

228. Γέν. 3, 21.

229. Λουκ. 19, 4.

230. Γέν. 2, 21.

231. Γέν. 9, 21.

232. Γέν. 19, 33-35.

233. Ἰουδίθ 13, 2.

234. Ἰων. 1, 5.

Πέτρος ἀγρουπνοῦσε δίπλα στὸν πετεινό²³⁵, τὸν Ἰησοῦ τὸν ξύπνησαν²³⁶, ὁ Ἰακώβ προσπαθοῦσε νὰ σηκωθεῖ²³⁷, ὁ Λάζαρος ἐγέρθηκε πρῶτος²³⁸. Τότε ὁ Βενιαμὶν ἀνέμειξε ποτὰ σὲ ἓνα κύπελλο²³⁹, ἡ Μάρθα τὰ ἔφερε μέσα²⁴⁰, ὁ Πέτρος ἤπιαε πρῶτος²⁴¹. Ὅταν ὅμως ὁ ἐπόπτης τοῦ δείπνου (Ἀμελσάδ) ἔκρουσε τὸ κρασί²⁴², καὶ ὁ Ἰωνᾶς τὸ εἶχε ἀναμείξει ἄσχημα, ὁ Ἑρμιππος γκρινιάζε, ὁ Ἰωάννης ἔπινε νερό²⁴³, ἡ Μαρία φρόντιζε γιὰ τὸ κρασί²⁴⁴, ἡ Σουσάννα διαφωνοῦσε²⁴⁵, ἡ Μάρθα ἔφερε μία γεμάτη κανάτα²⁴⁶, ὁ Ἰσμαὴλ διψοῦσε²⁴⁷, ὁ Τωβίας ἤθελε νὰ φύγει²⁴⁸, ὁ Ἰάκωβος ἤθελε νὰ πιεῖ ἀπὸ ἓνα ξένο ποτήρι²⁴⁹. Ὅταν ὅλα τὰ ἀπέσυραν, ὁ Πιλᾶτος ζήτησε νερὸ γιὰ νὰ νίψει τὰ χέρια του²⁵⁰, ὁ Ἰούδας τοῦ τὸ παρέδωσε²⁵¹, ἡ Μάρθα ὑπηρετώντας τὸ προσέφερε²⁵², ὁ Ἑρμοκράτης τὸ ἔχυσε, ὁ Πέτρος τοῦ προσέφερε μία πετσέτα²⁵³, ὁ Ἡσαΐας ἔφερε μέσα λυχνάρια²⁵⁴, ὁ Συμεὼν τὸν εὐχαρίστησε²⁵⁵, ἡ Ἄννα ἔνωσε εὐλογημένη²⁵⁶, ἡ Ραχήλ ἔφερε μέσα τὰ στεφάνια, ὁ Δαβὶδ ἔφερε ἓναν ὕσσωπο²⁵⁷, ὁ Ἄαρὼν τοῦ ἔδωσε τὸ λάδι τοῦ χρίσματος²⁵⁸, ἡ Μάρθα τὸν ἔχρισε, ὁ Ἀδὰμ ἔφερε μέσα τὰ μῆλα²⁵⁹, ὁ Σαμσὼν ἔφερε μία κηρήθρα²⁶⁰, ὁ Δαβὶδ ἔπαιζε τὴν ἄρπα²⁶¹, ἡ Μαριὰμ τὸ τύμπανο²⁶², ὁ Ἰουβάλ ἔπαιζε τὸν αὐλό²⁶³, ἡ Ἰουδιθ διηύθυνε τὴ χορωδία²⁶⁴, ὁ Ἀσάφ τραγουδοῦσε²⁶⁵, ἡ Ἡρωδιάς χόρευε²⁶⁶, ὁ Ἄζαρίας δόξαζε²⁶⁷, ὁ Ἰαμβρῆς ἔκανε μαγικὰ κόλπα²⁶⁸, ὁ Ἰσαὰκ γελοῦσε²⁶⁹, ὁ Ἰούδας ἔδωσε ἓνα φιλί²⁷⁰, ὁ Ἰοθὼρ τοὺς ἀποχαιρέτησε²⁷¹.

Ὅμως ὅταν ὅλοι ἤθελαν νὰ φύγουν, τοὺς πλησίασε ὁ βασιλιάς καὶ τοὺς εἶπε: «Ἐορτάστε λοιπὸν τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου μὲ ὅλα τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, συγκεντρωθεῖτε καὶ ἀφοῦ ἀλλάξετε φορεσιὰ πηγαίνετε σὰν σὲ πομπὴ στὰ σπίτια σας». Ὁ λόγος τοῦ βασιλιά ἄρесе στοὺς καλεσμένους καὶ ἔτσι πρῶτος ἀπ' ὅλους προ-

235. Ματθ. 26, 74-75.

236. Ματθ. 8, 25.

237. Γέν. 28, 18.

238. Ἰω. 11, 44.

239. Γέν. 44, 12.

240. Λουκ. 10, 40.

241. Ματθ. 10, 2.

242. Δαν. 1, 16.

243. Λουκ. 1, 15.

244. Ἰω. 2, 3.

245. Δαν. Α', 23.

246. Λουκ. 10, 40.

247. Γέν. 21, 14-15.

248. Τωβ. 10, 8.

249. Ματθ. 20, 20-23.

250. Ματθ. 27, 24.

251. Ματθ. 26, 16.

252. Ἰω. 12, 2.

253. Πράξ. 10, 11.

254. Ἦσ. 2, 5.

255. Λουκ. 2, 28.

256. Λουκ. 2, 38.

257. Ψαλμ. 50, 9.

258. Λευιτ. 8, 12.

259. Γέν. 3, 6.

260. Κριτ. 14, 8.

261. Α' Σαμ. 16, 23.

262. Ἔξ. 15, 20.

263. Γέν. 4, 21.

264. Ἰουδιθ 15, 13.

265. Α' Παρ. 15, 17.

266. Μάρκ. 6, 22.

267. Δαν. Β', 25-26.

268. Ἔξ. 7, 11 καὶ Β' Τιμ. 3, 8.

Τὸ ὄνομα τοῦ μάγου Ἰαμβρῆ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ἀπ. Παῦλο χωρὶς νὰ εἶναι γραμμικὸ στὴν ἱστορία ποῦ ἀναφέρει ἡ Π. Διαθήκη.

269. Γέν. 21, 6.

270. Ματθ. 26, 49.

271. Ἔξ. 4, 18.

χώρησε μπροστά ὁ Ἰησοῦς ντυμένος ὡς διδάσκαλος²⁷², ἀκολούθησε ὁ Ἰωάννης ὡς φρουρός²⁷³, ὁ Πέτρος ντυμένος δικτυοβόλος μονομάχος²⁷⁴, ὁ Φαραὼ ὡς διώκτης²⁷⁵, ὁ Νεμροὺδ ντυμένος κυνηγός²⁷⁶, ὁ Ἰούδας ὡς καταδότης²⁷⁷, ὁ Ἄδαμ ὡς κηπουρός²⁷⁸, ἡ Εὐὰ ὡς ἐξόριστη²⁷⁹, ὁ Κάλν ὡς φονιάς²⁸⁰, ὁ Ἄβελ ὡς ποιμένας²⁸¹, ὁ Ἰακώβ ὡς δρομέας²⁸², ὁ Ζαχαρίας ὡς ἱερέας²⁸³, ὁ Δαβίδ ὡς βασιλιάς²⁸⁴, ὁ Ἰουβάλ ὡς ὀργανοπαίκτης αὐλοῦ²⁸⁵, ὁ Ἰάκωβος ὡς ψαράς²⁸⁶, ὁ Ἀριὼχ ὡς μάγειρας²⁸⁷, ἡ Ρεβέκκα ὡς ὑδροχόος²⁸⁸, ὁ Ἄνανίας ὡς ὑπεύθυνος γιὰ τὸ ζέσταμα τοῦ καμινιοῦ²⁸⁹, ἡ Θέκλα ὡς θηριοδαμάστρια²⁹⁰, ὁ Μολεσσαδὼν ὡς ἠλίθιος, ὁ Σολομὼν ὡς θεοσεβούμενος²⁹¹, ἡ Μάρθα ὡς ὑπηρέτρια²⁹², ὁ Οὐρίας ὡς πολεμιστής²⁹³, ὁ Ἡρώδης ὡς παρανοϊκός²⁹⁴, ὁ Χάμ ὡς δοῦλος²⁹⁵, ὁ Τωβίας ὡς ἰατρός²⁹⁶, ὁ Νῶε ὡς μεθυσμένος²⁹⁷, ὁ Ἰσαὰκ ὡς γελωτοποιός²⁹⁸, ὁ Ἰὼβ ὡς θλιμμένος²⁹⁹, ὁ Δανιὴλ ὡς δικαστής³⁰⁰, ὁ Ἰωσήφ ὡς ξυλουργός³⁰¹, ἡ Θάμαρ ὡς πόρνη³⁰², ἡ Ραχὴλ ὡς ὁμορφονιά³⁰³, ἡ Λεῖα ὡς παραγκωνισμένη³⁰⁴, ἡ Μαρία ὡς οἰκοδέσποινα³⁰⁵, ὁ Λὼτ ὡς ἀμαρτωλός³⁰⁶, ὁ Ἀμαλκηίτης ὡς ἀντίπαλος³⁰⁷, ὁ Σὴμ ὡς οἰκοδόμος, ὁ Ἡσαῦ ὡς ἀγρότης³⁰⁸, ὁ Γολιάθ ὡς ἀτρόμητος³⁰⁹, ὁ Ἱεροβοὰμ ὡς ἀρτοποιός. Ἀλλὰ τότε ἀντιστάθηκε ἡ Δεῖνα³¹¹, ὁ Ἄαρὼν ἔχυσε τὸ νερό, καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἦταν γυμνός³¹². Τότε ὁ Ὠσηὲ παρακάλεσε γιὰ ἥλιο, οὕτως ὥστε νὰ στεγνώσει ἡ Βηρσαβέ³¹³. Ὁ βασιλιάς τότε ζήτησε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους του νὰ τὴν καλέσουν κοινά του³¹⁴.

Ἔηλθαν ὅλοι τὴν ἐπόμενη ἡμέρα καὶ ἔφεραν δῶρα στὸν βασιλιά. Πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Ἀβραὰμ ἔφερε ἓνα κριάρι³¹⁵, ἡ Θέκλα ἓναν ταῦρο³¹⁶, ὁ Νῶε ἓνα

272. Μάρκ. 9, 5.

273. Λουκ. 3, 20.

274. Μάρκ. 1, 16.

275. Ἔξ. 14, 8-9.

276. Γέν. 10, 8-9.

277. Λουκ. 22, 4.

278. Γέν. 2, 8.

279. Γέν. 3, 24.

280. Γέν. 4, 8.

281. Γέν. 4, 2.

282. Γέν. 27, 43.

283. Λουκ. 1, 5.

284. Α' Σαμ. 16, 12-13.

285. Γέν. 4, 21.

286. Μαρκ. 1, 19.

287. Δαν. 2, 14.

288. Γέν. 24, 15.

289. Δαν. 3, 23.

290. Πράξεις Παύλου καὶ

Θέκλης 27.

291. Α' Βασ. 3, 3.

292. Λουκ. 10, 40.

293. Β' Σαμ. 11, 15.

294. Ματθ. 2, 16.

295. Γέν. 9, 25.

296. Τωβ. 11, 10-12.

297. Γέν. 9, 21.

298. Γέν. 21, 6.

299. Ἰὼβ 1, 20.

300. Δαν. Α', 50.

301. Ματθ. 13, 55.

302. Γέν. 38, 14.

303. Γέν. 29, 17.

304. Γέν. 29, 31.

305. Λουκ. 10, 38-39.

306. Γέν. 19, 33.

307. Ἔξ. 17, 8.

308. Γέν. 25, 27.

309. Α' Σαμ. 17, 4-9.

310. Α' Βασ. 14, 3.

311. Γέν. 34, 2.

312. Ἰων. 4, 8.

313. Β' Σαμ. 11, 2.

314. Β' Σάμ. 11, 4.

315. Γέν. 22, 13.

316. Πράξεις Παύλου καὶ

Θέκλης 35.

προβατάκι³¹⁷, ἡ Ρεβέκκα μία καμήλα³¹⁸, ὁ Σαμσὼν ἓνα λιοντάρι³¹⁹, ὁ Ἡσαῦ ἓνα ἐλάφι³²⁰, ὁ Ἰησοῦς ἓνα μοσχάρι³²¹, ὁ Ἰακώβ ἓνα θηρίο³²², ὁ Ἡλίας ἓνα ἄρμα, ἡ Ἰουδιθ ἓνα φόρεμα³²³, ἡ Βηρσαβεὲ μαλλιά³²⁴, ὁ Ἀχὰν ἓνα κοχλιάριο³²⁵, ὁ Ἰωσήφ σιτηρά³²⁶, ὁ Ρουβὴν ρητίνη³²⁷, ὁ Ἀβιμέλεχ χρήματα³²⁸, ὁ Λευὶ καρπούς, ὁ Μωυσῆς ἓνα κιβώτιο³²⁹, ὁ Πέτρος μέλι³³⁰, ἡ Ἀβιγαία ἔφερε ἄφθονες προμήθειες³³¹.

Ἐπειδὴ ὁμως τὴν προηγούμενη ἡμέρα εἶχαν κλαπεῖ κάποια ἀντικείμενα ἀπὸ τὸ δεῖπνο, μετὰ ἀπὸ διαταγὴ τοῦ βασιλιᾶ ἄρχισαν νὰ ψάχνουν γιὰ νὰ τὰ ἐντοπίσουν. Ὁ Ἀχὰν εἶχε κλέψει ἓναν χρωματιστὸ μανδύα³³², ἡ Ραχήλ χρυσὰ εἰδώλια³³³, ἡ Θέκλα ἓναν ἀσημένιο καθρέπτη³³⁴, ὁ Βενιαμὴν εἶχε κλέψει ἓνα κύπελλο³³⁵, ἡ Θάμαρ ἓνα δαχτυλίδι μὲ σφραγιδόλιθο³³⁶, ἡ Ἰουδιθ μία μεταξωτὴ κουβέρτα, ὁ Δαβὶδ μία βασιλικὴ λόγχη³³⁷, ὁ Ἀβιμέλεχ εἶχε ἀρπάξει μία ξένη γυναίκα³³⁸. Τότε διέταξε ὁ βασιλιάς νὰ βασανιστοῦν ὅλοι ὅσοι εἶχαν παραστῆ στοὺς συμπόσιο. Ὑστερα ὁ Ἰωάννης ἀποκεφαλίζεται παρ' ὅτι ἦταν ἀθῶος³³⁹, ὁ Ἄβελ δολοφονεῖται³⁴⁰, ὁ Ἀδὰμ ἐκδιώχθηκε³⁴¹, ὁ Ζαχαρίας ἀπὸ τὸ φόβο του ἔχασε τὴ μιλιὰ του³⁴², ὁ Ἰακώβ τράπηκε σὲ φυγὴ³⁴³, ὁ Ἐνὼχ ἐξαφανίστηκε καὶ καταζητεῖται³⁴⁴, ὁ Ἀβιμέλεχ στασίασε³⁴⁵, ὁ Ναβουχοδονόσορας ἀποπέμφθηκε³⁴⁶, ὁ Ἄβραὰμ ἰκέτευε γιὰ ἔλεος³⁴⁷, ὁ Ἡλίας μεταφέρθηκε στὸν οὐρανό³⁴⁸, ἡ Δεῖνα βιάστηκε³⁴⁹, ὁ Νῶε φυλακίστηκε³⁵⁰, ὁ Ἐγλὼν μαχαιρώθηκε³⁵¹, ὁ Ἰησοῦς σταυρώθηκε³⁵², ὁ Δανιὴλ καταδικάστηκε³⁵³, ἡ Σουσάννα κατηγορήθηκε³⁵⁴, ὁ Ἰωσήφ περιορίστηκε³⁵⁵, ἡ Μαρία σκοτώθηκε, τὸν Ἀββακούμ τὸν ἐξαφάνισαν³⁵⁶, τὴ Θέκλα τὴν ἔριξαν στὰ θηρία³⁵⁷, τὸν Ἀνανία τὸν ἔστειλαν στὴν κάμινο³⁵⁸, τὸν Σαμσὼν

317. Γέν. 8, 20.

318. Γέν. 24, 30.

319. Κριτ. 14, 5.

320. Γέν. 25, 27.

321. Λουκ. 15, 27.

322. Β' Βασ. 2, 11.

323. Ἰουδιθ 10, 3.

324. Β' Σαμ. 11, 2.

325. Ἰησ. 7, 20.

326. Γέν. 41, 49.

327. Γέν. 37, 21.

328. Γέν. 20, 15-16.

329. Ἐξ. 26, 33.

330. Λουκ. 24, 42.

331. Α' Σαμ. 25, 18.

332. Ἰησ. 7, 21.

333. Γέν. 31, 19.

334. Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης 18.

335. Γέν. 44, 12.

336. Γέν. 38, 18.

337. Α' Σαμ. 26, 12.

338. Γέν. 20, 2.

339. Ματθ. 14, 10.

340. Γέν. 4, 8.

341. Γέν. 3, 23.

342. Λουκ. 1, 20.

343. Γέν. 27, 43.

344. Γέν. 5, 24.

345. Γέν. 20, 3-4.

346. Δαν. 4, 30.

347. Γέν. 18, 23.

348. Β' Βασ. 2, 11.

349. Γέν. 34, 2.

350. Γέν. 7, 16.

351. Κριτ. 3, 21.

352. Λουκ. 23, 32.

353. Δαν. Δ', 30.

354. Δαν. Α', 28.

355. Γέν. 39, 20.

356. Δαν. Δ', 36.

357. Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης 27.

358. Δαν. 3, 23.

τὸν ἔδεσαν σφιχτά³⁵⁹, τὸν Οὐρία τὸν σκότωσαν³⁶⁰, τὸν Παῦλο τὸν μαστίγωσαν³⁶¹, τὸν Ἡσαΐα τὸν προόνισαν³⁶², τὸν Ἰωνᾶ τὸν λήστεψαν³⁶³, τὸν Ἱερεμία τὸν λιθοβόλησαν³⁶⁴, τὸν Τωβία τὸν τύφλωσαν³⁶⁵, τὸν Μωυσῆ δὲν τὸν πίστευαν³⁶⁶, τὸν Ἀβιρώμ τὸν ἔριξαν στὸν γκρεμό³⁶⁷, τὸν Ἀβεσσαλώμ τὸν κρέμασαν³⁶⁸, τὴν Ρεβέκκα τὴν ἐκφόβισαν, ἡ Ἄγαρ ἐκδιώχθηκε³⁶⁹, ὁ Φαραὼ κατηγορήθηκε³⁷⁰, τὸν Ἰσραήλ τὸν ἄφησαν πίσω³⁷¹, στὸν Δαθὰν δόθηκε βραβεῖο³⁷², ὁ Κορὲ βυθίστηκε στὴ γῆ³⁷³, τὸν Ἰσαὰκ τὸν ἔδεσαν³⁷⁴, τὸν Νάθαν τὸν ἔστειλαν μακριά³⁷⁵, ὁ Ἀμαλιζίτης κατατροπώθηκε³⁷⁶, τὸν Ἰούδα τὸν καταράστηκαν³⁷⁷, ὁ Ἰαμβροῆς ἀτιμάστηκε³⁷⁸, ὁ Λὼτ ἐξαναγκάστηκε³⁷⁹, τὸν Φινεὲς τὸν σκότωσαν³⁸⁰, τὸν Χοφνὶ τὸν ἐδιώξαν³⁸¹, ὁ Ἡλεὶ πέθανε ἀπὸ τὸ φόβο του³⁸², ἡ Δεῖνα ἀτιμάστηκε³⁸³, ὁ Ἡσαῦ ἐξαπατήθηκε³⁸⁴, τὸν Σαοὺλ τὸν κρέμασαν³⁸⁵, ὁ Ἰὼβ ἀνακάλεσε μὲ λύπη τὰ πάντα³⁸⁶, τὴν Εὐὰ τὴν ἀνέκριναν³⁸⁷, ὁ Κάιν φώναζε «δὲν ξέρω»³⁸⁸, ὁ Πέτρος ἀρνήθηκε τὰ πάντα³⁸⁹.

Ὅμως ἐπειδὴ πολλοὶ γινώριζαν γιὰ τὶς πονηριὲς ποὺ χρησιμοποίησε ἡ Ραάβ³⁹⁰, ὁ Λαβὰν ἄρχισε νὰ ρωτᾶει³⁹¹, ἡ Σουσάννα δυσφημίστηκε³⁹², ὁ Ἰωάννης κατηγορήθηκε³⁹³, ἡ Ραχήλ ἀρνιόταν τὰ πάντα³⁹⁴, ὁ Μωυσῆς δίδασκε³⁹⁵, ἡ Τρύφαινα ἔκλαιγε³⁹⁶, ἡ Μαρία τὴν παρακολουθοῦσε³⁹⁷, ὁ Ὀνησιφόρος πρόσεχε³⁹⁸, ὁ Ἰὼβ ἦταν λυπημένος³⁹⁹, ὁ Ἰακώβ ὀρκιζόταν⁴⁰⁰, ὁ Φαραὼ δὲν τὸν πίστευε⁴⁰¹, ὁ Ἱεροβοὰμ ἔλεγε ψέμματα⁴⁰², ἡ Σουσάννα ἦταν φοβισμένη⁴⁰³, ἡ Ρεβέκκα εἶχε κοκκινίσει⁴⁰⁴, ὁ Ἱερεμίας θρηνοῦσε⁴⁰⁵.

359. Κριτ. 16, 21.

360. Β' Σαμ. 11, 17.

361. Πράξ. 22, 24.

362. Ἐβρ. 11, 37.

363. Ἰων. 4, 7.

364. Ἱερ. 11, 21 καὶ Πράξ. 22, 24.

365. Τωβ. 11, 7.

366. Ἔξ. 6, 30.

367. Ἀριθμ. 16, 31.

368. Β' Σαμ. 18, 9.

369. Γέν. 21, 10.

370. Ἔξ. 7, 4.

371. Γέν. 32, 25-29.

372. Ἀριθμ. 16, 27-28.

373. Ἀριθμ. 16, 13-33.

374. Γέν. 22, 9.

375. Β' Σαμ. 12, 1.

376. Ἔξ. 17, 13.

377. Ἰω. 17, 12.

378. Ἔξ. 8, 14.

379. Γέν. 19, 9.

380. Α' Σαμ. 4, 4.

381. Α' Σαμ. 4, 4.

382. Α' Σαμ. 4, 18.

383. Γέν. 34, 2.

384. Γέν. 27, 34-35.

385. Α' Σαμ. 31, 10.

386. Ἰὼβ 42, 6.

387. Γέν. 3, 13.

388. Γέν. 4, 9.

389. Ματθ. 26, 70-74.

390. Ἰησ. 2, 4.

391. Γέν. 31, 26.

392. Δαν. Α', 36-39.

393. Ματθ. 14, 3-5.

394. Γέν. 31, 35.

395. Ἔξ. 19, 25.

396. Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης 29.

397. Μάρκ. 15, 47.

398. Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης 3.

399. Ἰὼβ 2, 13.

400. Γέν. 31, 53.

401. Ἔξ. 7, 13.

402. Α' Βασ. 14, 2.

403. Δαν. Α', 22.

404. Γέν. 24, 64.

405. Θρήν. 1, 1.

Καὶ ὅταν τοὺς ἔψαξαν ὅλους βρέθηκε τὸ κλεμμένο ἀντικείμενο στὸν Βενιαμίν⁴⁰⁶, κάτι τὸ ὁποῖο ἦταν σὲ γνώση τοῦ Ἰωσήφ⁴⁰⁷. Καὶ ὅταν ἀποδείχθηκε ὅτι ὁ μοναδικὸς ὑπαίτιος τῆς κλοπῆς ἦταν ὁ Ἀχάν, ὁ υἱὸς τοῦ Χαρμι⁴⁰⁸, ὁ βασιλιάς διέταξε τὴ θανάτωσή του καὶ τὸν παρέδωσε γιὰ τιμωρία σὲ ὄλους. Τότε ἄδραξαν τὴν εὐκαιρία καὶ πρῶτος ἀπ' ὄλους τὸν κλώπησε ὁ Μωυσῆς⁴⁰⁹, ὁ Ἰακώβ ἄρχισε νὰ παλεύει μαζί του⁴¹⁰, ἡ Θέκλα τοῦ ἔσκισε τὸν χιτῶνα⁴¹¹, ὁ Δανιὴλ τὸν πέταξε στὴ γῆ⁴¹², ὁ Δαβίδ τοῦ ἔριξε μία πέτρα⁴¹³, ὁ Ἀαρὼν τὸν χτύπησε μὲ τὴ ράβδο του⁴¹⁴, ὁ Ἰησοῦς μὲ ἓνα φραγγέλιο⁴¹⁵, ὁ Ἰούδας τοῦ ἄνοιξε τὴν κοιλιά⁴¹⁶, ὁ Ἐλεάζαρ τὸν διαπέρασε μὲ τὸ ξίφος του⁴¹⁷.

Τότε ὁ βασιλιάς διέταξε νὰ ταφεῖ ὁ νεκρός, καὶ ὁ Χαμὼρ πούλησε ἓνα κομμάτι γῆς⁴¹⁸, ὁ Ἀβραάμ τὸ ἀγόρασε⁴¹⁹, ὁ Ἰωσήφ λάζευσσε ἓνα μνημεῖο⁴²⁰, ὁ Ναχώρ τὸ διαμόρφωσε⁴²¹, ἡ Μαρία τοῦ ἔριξε ἀρώματα⁴²², ὁ Νῶε σφράγισε τὸν τάφο⁴²³, ὁ Πιλάτος προμηθεύτηκε τὴν ἐπιγραφή⁴²⁴, ὁ Ἰούδας ἔλαβε τὴν ἀμοιβή⁴²⁵. Μετὰ ὁ Ζαχαρίας φώναζε ἀπὸ τὴ χαρὰ του⁴²⁶, ἡ Ἐλισάβετ ἦταν συγχυσμένη⁴²⁷, ἡ Μαρία εἶχε μείνει ἔκθαμπη⁴²⁸, ἡ Σάρα γελοῦσε γιὰ τὸ γεγονός⁴²⁹. Καὶ μόλις τακτοποιήσαν τὰ πάντα ἐπέστρεψαν ὅλοι στὰ σπίτια τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΝΩΝΥΜΟΥ, «Κυπριανοῦ, Συμπόσιον», *Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια*, 7, 1122.
 BAYLESS M., *Parody in the Middle Ages: the Latin tradition*, University of Michigan Press, 1997, σ. 215.
 BREWER H., «Über den Heptateuchdichter Cyprian und die Caena Cypriani», *Zeitschrift für Katholische Theologie*, 28, (1904), 92-115.
 DI BERARDINO A., *Patrology: Volume IV - The Golden Age of Latin Patristic Literature*, σσ. 315-316.

406. Γέν. 44, 12.

407. Γέν. 44, 2.

408. Ἰησ. 7, 1.

409. Ἔξ. 2, 12.

410. Γέν. 32, 25.

411. Πράξεις Παύλου καὶ
 Θέκλης 26.

412. Δαν. Δ, 22.

413. Α' Σαμ. 17, 49.

414. Ἔξ. 7, 10.

415. Ἰω. 2, 15.

416. Πράξ. 1, 18.

417. Α' Μακκ. 6, 45-46.

418. Γέν. 33, 19.

419. Γέν. 23, 16-18.

420. Ματθ. 27, 59-60.

421. Γέν. 24, 10.

422. Μάρκ. 16, 1.

423. Γέν. 7, 16.

424. Ματθ. 27, 37.

425. Ματθ. 26, 15.

426. Λουκ. 1, 67.

427. Λουκ. 1, 24.

428. Λουκ. 1, 29.

429. Γέν. 18, 12.

- DOLEZALOVA L., *Reading, re-writing, and understanding Cena Cypriani in the Middle Ages*, Trier, Wissenschaftlicher Verlag, 2007.
- GLEI R. F., «Ridebat de facto Sarra. Bemerkungen zur *Cena Cypriani*», *Literaturparodie in Antike und Mittelalter*, I, 6, (1993), Trier, 153-170.
- HAGEN H., «Eine Nachahmung von Cyprian's Gastmahl durch Hrabanus Maurus», *Zeitschrift für Wissenschaftliche Theologie*, 27, (1883), 164-187.
- HARNACK A., *Drei wenig beachtete cyprianische Schriften und die "Acta Pauli"*, Leipzig 1899.
- LAPÔTRE A., *La cena Cypriani et ses énigmes*, Bureaux des R. de S, Belg, 1912.
- LEHMANN P., *Die Parodie im Mittelalter*, 1963/2009, Bibliolife.
- MANCA M., «La "Coena Cypriani" fra pantagruelismi letterari», *Incontri Triestini di Filologia Classica*, 8, (2008/09), 85-97.
- MAURO R. - IMMONIDE G., *Le cena di Cipriano*, Edizioni dell' Orso, 2002.
- MODESTO CH., *Studien zur Cena Cypriani und zu deren Rezeption*, Tübingen 1992.
- MOSETTI CASARETTO F., *Rabano Mauro – Giovanni Immonide, La cena di Cipriano*, Alessandria 2004.
- MOSETTI CASARETTO F., «Modelli e antimodelli per la *Cena Cypriani*», *Wiener Studien*, 119, (2006), 215-246.
- QUASTERN J., *Patrology: Volume II*, σσ. 371-372.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤ., *Πατρολογία Γ'*, Ἀθήνα 2010, σσ. 256-257.
- RAUNER E., «PS.-Cypriani Cena», *Lexikon des Mittelalters*, 2, 402.
- STRECKER K., «Die Cena Cypriani und ihr Bibeltext», *Zeitschrift für Wissenschaftliche Theologie*, 54, (1912), 61-78.
- STRECKER K., *Poetae Latini*, IV, 2, Monumenta Germaniae Historica, Berlin 1896/1964.
- Wilmarta A., «Le prologue d' Hervé de Bourgdieu pour son commentaire de la Cena Cypriani», *Revue bénédictine*, (1923), 255-263.